

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓/๒๕๔๕

วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริง เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กล่าวคือ พรรคผู้แจ้งเห็นจริง จัดประชุมใหญ่ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคผู้แจ้งเห็นจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๐

ข้อเท็จจริงตามคำร้องโดยสรุป

เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๘ พรรคผู้แจ้งเห็นจริงได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีกรรมการบริหารพรรคลาออกจากตำแหน่ง จำนวน ๑๖ คน ซึ่งทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งหมด และที่ประชุมใหญ่สามัญพรรคผู้แจ้งเห็นจริง ครั้งที่ ๑/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๘ ซึ่งประชุม ณ บ้านเลขที่ ๕ หมู่ที่ ๔ ตำบลถ้ำพรรณรา อำเภอถ้ำพรรณรา จังหวัด นครศรีธรรมราช มีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคผู้แจ้งเห็นจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ จำนวน ๕ ข้อ และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๑๔ คน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดประชุมใหญ่สามัญพรรคผู้แจ้งเห็นจริงว่าดำเนินการตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคหรือไม่ โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสระบุรี หนองคาย และเชียงใหม่ สอบปากคำผู้ที่มีรายชื่อเข้าร่วมประชุม ซึ่งให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ได้รับหนังสือเชิญประชุมใหญ่สามัญพรรคผู้แจ้งเห็นจริง มีการจัดประชุมใหญ่สามัญในวันเวลาและสถานที่ดังกล่าวจริง ได้ลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริง

แต่ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด นครศรีธรรมราช สอบปากคำผู้ที่มีรายชื่อเข้าร่วมประชุม ปรากฏว่า ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๗ คน ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่มีการประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๘ ที่บ้านเลขที่ ๕ หมู่ที่ ๔ แต่ได้ประชุมที่บ้านเลขที่ ๑๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลและอำเภอเดียวกัน เนื่องจากสถานที่ดังกล่าวไม่สะดวก

ในการจัดประชุมใหญ่ เพราะใช้จัดงานแต่งงาน โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๒๐ กว่าคน และไม่ได้รับหนังสือเชิญประชุมจากพรรคแต่อย่างใด และผู้เข้าร่วมประชุมบางรายไม่ได้เข้าร่วมประชุมในวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ปรากฏว่า ผู้ที่มีลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๒๒ คนให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้แจ้งเห็นจริงแต่อย่างใด ไม่ได้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญในวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว ไม่ได้รับหนังสือให้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ ไม่ได้ลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม และผู้ที่ปรากฏลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมใหญ่ ๒ คน คือ นายสินชัย เพ็ชรมาศ และนายไพโรจน์ แสงมณี ยังอยู่ระหว่างต้องโทษจำคุก

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้พรรคผู้แจ้งเห็นจริงชี้แจงเพิ่มเติม และได้รับคำชี้แจงว่าพรรคผู้แจ้งเห็นจริงได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรค เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๓ ต่อมาเกิดปัญหาภายในพรรค เช่น เรื่องที่ตั้งสำนักงานใหญ่ เลขานุการพรรคพ้นจากตำแหน่ง กรรมการบริหารพรรคยื่นหนังสือลาออก จำนวน ๑๖ คน ซึ่งทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งหมดเป็นผลทำให้การจัดประชุมใหญ่สามัญพรรคผู้แจ้งเห็นจริงเป็นไปแบบรีบเร่ง ประกอบกับพรรคมีประสบการณ์น้อย ไม่มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับพรรค จึงขอจัดประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคด้วยความละเอียดรอบคอบต่อไป

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาเห็นว่า การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องเป็นไปตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง โดยข้อบังคับพรรคผู้แจ้งเห็นจริง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓๐ กำหนดให้การประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนจึงจะเป็นองค์ประชุม แต่ข้อเท็จจริงมีผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคผู้แจ้งเห็นจริง จำนวน ๘๕ คน (ไม่รวมผู้ที่ต้องโทษจำคุก ๒ คน) การดำเนินการดังกล่าว จึงไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคผู้แจ้งเห็นจริง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓๐ กล่าวคือ ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญมีจำนวนน้อยกว่า ๑๐๐ คน ไม่เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ มีเหตุให้ยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริงตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริง

ศาลรัฐธรรมนูญมีมติ เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๔ ให้รับคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองทราบและส่งสำเนาคำร้องให้พรรคผู้แจ้งเห็นจริงเพื่อชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ

พรรคผู้แจ้งเห็นจริงมีหนังสือลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๕ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคผู้แจ้งเห็นจริงมีปัญหาความขัดแย้งทางความคิดในคณะกรรมการบริหาร ทำให้คณะกรรมการบริหารจำนวนมากลาออกจากตำแหน่ง พรรคจึงได้เชิญประชุมใหญ่สามัญด้วยความรีบเร่ง และไม่ชำนาญระเบียบข้อกฎหมายต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และพรรคผู้แจ้งเห็นจริงยอมรับในมตินายทะเบียนพรรคการเมืองที่ขอให้มีการยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริง โดยพรรคผู้แจ้งเห็นจริงไม่ได้แย้งข้อกล่าวหาใด ๆ ทั้งสิ้น

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัย คือ พรรคผู้แจ้งเห็นจริงไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ เป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริงตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ และ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๒๖ “ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒”

ข้อบังคับพรรคผู้แจ้งเห็นจริง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓๐ กำหนดไว้ ดังนี้

ข้อ ๑๐ “ในการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๖๕ มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน
จึงจะเป็นองค์ประชุม

การลงมติให้ถือเสียงข้างมากของสมาชิกที่มาประชุม ในกรณีที่มีเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุม
ออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ความว่า พรรคู้แจ้เห็นจริง
จัดประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๔ ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ และข้อบังคับพรรคู้แจ้เห็นจริง
พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๐ โดยสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมใหญ่ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน ประกอบกับ
พรรคู้แจ้เห็นจริงยอมรับข้อเท็จจริงต่อศาลรัฐธรรมนูญและไม่ได้แย้งความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมือง
กรณีไม่ดำเนินการประชุมใหญ่ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ ของพรรคู้แจ้เห็นจริงตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ และข้อบังคับพรรคู้แจ้เห็นจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๐
การดำเนินการของพรรคู้แจ้เห็นจริงจึงฟังเป็นยุติตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง มีเหตุให้
ยุบพรรคู้แจ้เห็นจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕
วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงให้ยุบพรรคู้แจ้เห็นจริง

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ